

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2023. № 11.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.44>

УДК 330.131:335.01

Н. Л. Авраменко,

к. т. н., доцент, професор кафедри митної справи та товарознавства,

Державний податковий університет,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7027-0266>

О. В. Воронова,

к. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин,

Одеський національний економічний університет,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8719-5546>

МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ В УМОВАХ ВІЙНИ: НОВІ ПРАВИЛА

N. Avramenko,

PhD in Technical Sciences, Associate Professor,

Professor of the Department of Customs and Commodity Science,

State Tax University

O. Voronova,

PhD in Economics, Associate Professor, Assistant Professor of the Department of

International Economic Relations, Odessa National Economic University

CUSTOMS CLEARANCE OF GOODS IN TIMES OF WAR: NEW RULES

У статті висвітлено особливості митного оформлення товарів в умовах війни, виходячи із реалій сьогодення. З'ясовано, що війна суттєво вплинула на зміни в організації роботи Державної митної служби України, що вимагало внесення відповідних змін у нормативно-правові документи та законодавчу базу України, які не тільки спрощують процедури митного оформлення товарів і транспортних засобів, але й надають певні переваги імпортерам. Розглянуто зміни у сфері митного оформлення товарів, внесені Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на митну територію України у період дії воєнного стану». Виділено особливості виконання митних формальностей під час застосування спрощення «процедура випуску за місцезнаходженням». Розкрито зміни щодо електронної транспортної системи згідно з Угодою про використання митних декларацій та єдиної процедури транспортування та виявлено, що законодавчо закріплена можливість оформлення T1 та використання NCTS для внутрішнього транзиту, оскільки для цілей цієї процедури передбачається застосовувати ті самі гарантії, що й до міжнародного застосування NCTS. Розглянуто особливості встановлення непреференційного походження товарів, що закріплені Законом України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо приведення порядку визначення країни походження товару у відповідність із Митним кодексом Європейського Союзу та забезпечення реалізації угод України про вільну торгівлю». З'ясовано, що пред'явлення митним органам товарів і транспортних засобів комерційного призначення під час митного оформлення за митними деклараціями, оформленими у звичайному порядку, буде обов'язковим у митному режимі експорту. Виявлено, що в умовах воєнного стану митні органи працюють більш інтенсивно, оскільки мають забезпечити максимально швидке оформлення товарів, у тому числі гуманітарного призначення. Зазначено, що ефективна митна політика й надалі базуватиметься на вдосконаленні законодавчого та

нормативно-правового забезпечення з урахуванням євроінтеграційної орієнтації України, оскільки в умовах повномасштабної війни вона має значний вплив на економіку та безпеку країни.

The article highlights the peculiarities of customs clearance of goods in times of war, based on the realities of today. It is found that the war has significantly affected the changes in the organization of the State Customs Service of Ukraine, which required appropriate amendments to the regulatory and legal documents and the legislative framework of Ukraine, which not only simplify the procedures for customs clearance of goods and vehicles, but also provide certain advantages to importers. The changes in the field of customs clearance of goods introduced by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "Some Issues of Customs Clearance of Certain Goods Imported into the Customs Territory of Ukraine during the Period of Martial Law" are considered. The author highlights the peculiarities of customs formalities when applying the "release at location" simplification. The author reveals the changes in the electronic transport system under the Agreement on the Use of Customs Declarations and the Common Transport Procedure and reveals that the possibility of issuing T1 and using NCTS for internal transit is legally enshrined, since for the purposes of this procedure the same guarantees are supposed to apply as for the international use of NCTS. The author analyzes the peculiarities of establishing the non-preferential origin of goods enshrined in the Law of Ukraine "On Amendments to the Customs Code of Ukraine on Bringing the Procedure for Determining the Country of Origin of Goods in Accordance with the Customs Code of the European Union and Ensuring the Implementation of Ukraine's Free Trade Agreements". It has been established that the presentation of commercial goods and vehicles to the customs authorities during customs clearance under customs declarations issued in the usual manner will be mandatory in the export customs regime. It was found that under martial law, the customs authorities work more intensively, as they have to ensure the fastest possible clearance of

goods, including humanitarian goods. It is noted that an effective customs policy will continue to be based on the improvement of legislative and regulatory support, taking into account Ukraine's European integration orientation, since in a full-scale war it has a significant impact on the country's economy and security.

Ключові слова: *зовнішньоекономічна діяльність, митна політика, митне оформлення, товар, бізнес, митні процедури, митні платежі, експорт та імпорт в умовах війни.*

Keywords: *foreign economic activity, customs policy, customs clearance, goods, business, customs procedures, customs payments, exports and imports in times of war.*

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку української держави пов'язаний зі змінами в національній економіці під впливом воєнних дій. Повномасштабне вторгнення країни-агресора в Україну призвело до суттєвого скорочення представників бізнесу, а отже і вітчизняних виробників, що зумовило дефіцит окремих видів товарів. Це ж стосується і зростання цін. З іншого боку, через нестабільність соціально-економічної ситуації в Україні багато іноземних контрагентів зіткнулися з проблемою невиконання умови продажу товарів в Україну. Внаслідок цих процесів різко скоротився обсяг зовнішньої торгівлі України, змінився її склад і структура. З огляду на таку ситуацію, у зв'язку із введенням воєнного стану відбулися зміни в митному оформленні товарів. Ці нововведення стосуються експортно-імпортних операцій, процедур роботи митних органів, законодавчого регулювання імпорту певної продукції тощо. В умовах воєнного стану митні органи почали працювати ще інтенсивніше, оскільки тепер треба забезпечити максимально швидке митне оформлення товарів, що ввозяться в Україну, де більшість із таких товарів є гуманітарними. Таким чином, важливість проблеми митного

оформлення товарів в умовах війни є особливо актуальною тематикою сучасних досліджень і тому лежить в основі цієї статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематичні аспекти митного оформлення товарів в умовах війни вивчають багато науковців. Так, Скрипник С., Процевят О. та Воронова О., розглядаючи особливості регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) в умовах воєнного стану, стверджують, що кожен учасник ЗЕД повинен розуміти важливість високої якості, інновацій і технологій в товарах і послугах, які вони експортують, щоб конкурувати з провідними виробниками на світовому ринку. Саме якість продукції впливає на довіру українських виробників з боку споживачів на європейському ринку. Проте, на думку вчених, в нинішній воєнній ситуації важливо не втратити лояльність потенційних споживачів, адже Україна має шанс змінити своє майбутнє та переорієнтуватися на нові ринки збуту [1]. Плекан М. та Мартинюк В. наголошують, що оподаткування імпоротно-експортних операцій у деяких аспектах принципово відрізняється від того, що було до введення воєнного стану, а законодавчі та нормативні акти, якими регулюється процес ЗЕД, щоденно оновлюються та доповнюються залежно від ситуації. З позиції науковців, та, виходячи із реалій сьогодення, потрібно оперативно реагувати на будь-які події, які можуть вплинути на соціально-економічну ситуацію в Україні [2]. Водночас Мирончук В., Матвеев М. та Голомша Н., вивчаючи питання здійснення митних процедур щодо забезпечення ЗЕД України в умовах війни, зауважують, що практика організації митних процедур для забезпечення ЗЕД в Україні включає комплекс заходів щодо контролю та оформлення товарів, послуг чи інших предметів, що переміщуються через митний кордон України, а також порядок сплати відповідних зборів і податків, що надходять у бюджет [3].

Враховуючи важливість проведених науковцями досліджень, варто зазначити, що проведено недостатньо досліджень для висвітлення

особливостей митного оформлення товарів в умовах війни, зокрема не до кінця є представлений практичний аспект проблеми.

Постановка завдання. Метою наукової статті є висвітлення особливостей митного оформлення товарів в умовах війни, виходячи із реалій сьогодення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ключовим документом, який регулює питання митного оформлення товарів в Україні є Митний кодекс України [4], де зазначається, що у «разі виявлення під час митного оформлення товарів або після нього порушення правил класифікації товарів митний орган має право самостійно класифікувати такі товари».

Доцільно відзначити, що війна суттєво вплинула на зміни в організації роботи Державної митної служби України, що вимагало внесення відповідних змін у нормативно-правові документи та законодавчу базу України, які не тільки спрощують процедури митного оформлення товарів і транспортних засобів, але й надають певні переваги імпортерам. Проте питання організації митних процедур в умовах війни не втрачає своєї актуальності, тому зміни, здійснені в організації роботи митних органів та оптимізація процедур митного оформлення товарів, набули особливої пріоритетності.

З початком повномасштабного вторгнення країни-агресора на територію України було прийнято численні законодавчі та нормативно-правові документи, які спрощують процедуру реєстрації товарів і транспортних засобів. Ці заходи спрямовані на спрощення перевезення вантажів та забезпечення населення України та Збройних Сил України всім необхідним у важкі часи швидко, безперешкодно та в повному обсязі. Введення воєнного стану в Україні призвело до значних змін у структурі зовнішньої торгівлі, що має далекосяжні наслідки для національної економіки та національної безпеки. Під впливом війни змінився попит на товари та послуги, відбулося скорочення виробництва та збільшення державних витрат на оборону, гуманітарну допомогу та реконструкцію. У цьому контексті митна політика

стала інструментом підтримки стратегічно важливих для країни галузей економіки та забезпечення безпеки внутрішнього ринку.

Щодо нововведень у сфері митного оформлення товарів, то важливо відзначити, що відповідні зміни у митне законодавство були внесені Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 р. № 64 [5]. Так, базуючись на положеннях зазначеного документа Кабінет Міністрів України прийняв Постанову «Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на митну територію України у період дії воєнного стану» від 09.03.2022 № 236 [6], згідно з якою відбулися такі зміни у митному законодавстві України:

1) під час ввезення товарів на митну територію України здійснюється їх відповідне декларування та митне оформлення відповідно до митних правил імпорту шляхом подання попередньої митної декларації, що містить усю інформацію, необхідну для випуску товарів без необхідності їх пред'явлення митному органу відповідно до ч. 5 статті 259 Митного кодексу України, чи місцем перетину митного кордону України через подання митної декларації за загальною формою її заповнення до митного органу в місці перетинання митного кордону України або в установленому законодавством порядку щодо подання митної декларації;

2) митне оформлення товарів, зазначених у пункті (1) здійснюється без застосування заходів нетарифного регулювання ЗЕД, окрім винятків експортного контролю, що здійснюють державні органи;

3) Державна митна служба України або визначений нею митний орган може на підставі поданої платником податків письмової заяви одночасно із митною декларацією, відстрочити сплату митних платежів при ввезенні на митну територію України товарів, перелічених у додатку Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на митну територію України у період дії воєнного стану» від 09.03.2022 № 2364 [6];

4) для внесення змін до бланка митної декларації, складеної у зв'язку зі сплатою митних платежів, у встановлений законодавством строк складається в установленому порядку аркуш коригування;

5) Державна митна служба України в терміновому порядку повинна забезпечити завершення розробки відповідного програмного забезпечення, включаючи автоматизовані системи управління ризиками, для реалізації положень Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на митну територію України у період дії воєнного стану» від 09.03.2022 № 2364 [6].

Останні законодавчі нововведення, що відбулися у митному законодавстві засвідчують те, що норми Митного кодексу України щодо можливості митного оформлення товарів без передачі їх митним органам втрачають чинність 7 листопада 2023 року. Водночас спрощення, передбачені Митним кодексом України, що внесені Законом України «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо деяких питань виконання глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» від 15.08.22 № 2510-IX [7], та Конвенцією про процедуру спільного транзиту [8], стають аналогічні нормам, що втрачають чинність з 7 листопада 2023 року. Тому, щоб і надалі користуватися можливостями оформлення товарів представникам бізнесу рекомендується користуватися спрощеннями, передбаченими Митним кодексом України та Конвенцією про процедуру спільного транзиту.

Окрім того, Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Особливостей виконання митних формальностей під час застосування спрощення «процедура випуску за місцезнаходженням» та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України» від 29.06.2023 № 355 [9] передбачено регулювання застосування спрощення

«процедура випуску за місцезнаходженням» до таких можливостей імпорту/експорту товарів представниками бізнесу з відповідними дозволами:

- 1) ввезення за попередньою митною декларацією;
- 2) ввезення (на основі T1) відповідно до положень Конвенції про процедуру спільного транзиту;
- 3) вивезення за митною декларацією (експорт, реекспорт, тимчасове вивезення чи перероблення за межами митної території);
- 4) вивезення, що здійснюється відповідно до положень Конвенції про процедуру спільного транзиту (через T1 після оформлення митної декларації).

Варіанти (2) і (4) вимагають дозволів «авторизований вантажоодержувач» та «авторизований вантажовідправник» на спрощення транзиту відповідно до закону та дозволяють власникам дозволів на «процедуру випуску за місцезнаходженням» використовувати засоби інших компаній для отримання чи відправлення своїх товарів.

Для кожного із вищезазначених варіантів передбачені окремі процедури надходження чи відправлення товару, включаючи обмін повідомленнями, опечатування, тимчасове зберігання до переведення на режим та застосування відповідних заходів безпеки.

Слід відзначити й зміни щодо електронної транспортної системи згідно з Угодою про використання митних декларацій та єдиної процедури транспортування, які внесені Законом України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо використання митних декларацій та електронної транзитної системи, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту, для здійснення транзиту на умовах цього Кодексу» від 13.07.2023 № 3229-IX [10]. Так, цим документом закріплюється можливість оформлення T1 та використання NCTS для внутрішнього транзиту, оскільки для цілей цієї процедури передбачається застосовувати ті самі гарантії, що й до міжнародного застосування NCTS. Водночас після внесення змін до ч. 1 статті 326 Митного кодексу України, засоби ідентифікації поширюються на

всі товари та транспортні засоби комерційного призначення, які знаходяться під митним контролем. З огляду на те, відповідно до змін, внесених до статті 92 Митного кодексу України, під час транзитного переміщення товарів через митну територію України в митному режимі транзит застосовується обов'язкове опломбування митними органами.

Іншими нововведеннями цього документа є:

1) запровадження додаткових транзитних спрощень, зокрема статус авторизованого вантажовідправника МДП і статус авторизованого вантажоодержувача МДП;

2) приведення у відповідність до митного законодавства ЄС та положень Конвенції про процедуру спільного транзиту вимог до опломбування всіх транзитних переміщень або у випадку, коли опломбування неможливе, то забезпечення ідентифікацію відповідних товарів;

3) заповнення транзитної декларації для товарів, які перевозилися або будуть перевозитися в транспортному засобі (контейнері або пакуванні) від митного органу відправлення до митного органу призначення.

У ході висвітлення нових правил митного оформлення товарів в умовах війни доцільно звернути увагу на положення Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо приведення порядку визначення країни походження товару у відповідність із Митним кодексом Європейського Союзу та забезпечення реалізації угод України про вільну торгівлю» від 14.07.2023 № 3261-IX [11], яким встановлено нову редакцію Митного кодексу України, зокрема розділ II «Країна походження товару», яка, серед іншого, містить положення Митного кодексу Європейського Союзу стосовно встановлення непреференційного походження товарів. Це сприятиме запровадженню у відносинах з країнами ЄС альтернативних преференційних правил походження Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження.

Закон імплементує положення митного законодавства ЄС у напрямку визначення непреференційного походження товарів, що імпортуються в Україну. Реалізація правових положень забезпечує виконання Україною своїх зобов'язань згідно з додатком XV до Угоди про асоціацію, та адаптацію законодавства України до законодавства країн-членів ЄС у частині визначення непреференційного походження при імпорті/експорті в Україну товарів. Такі зміни сприятимуть розширенню та водночас збільшенню обсягів присутності української продукції на ринках третіх країн, з якими підписані угоди про вільну торгівлю, та, з іншого боку, спрощенню управлінських питань щодо експортно-імпортних операцій.

Що стосується митного оформлення військової техніки та інших товарів, що переміщуються за Формою 032, яка передбачає декларування військової техніки та інших товарів, які є особливо необхідними в умовах війни, то ці процедури регулюються Законом України «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо уніфікації з європейськими та північноатлантичними стандартами процедур декларування військової техніки та інших товарів» від 23.08.2023 № 3345-IX [12].

Як зазначалося вище, з 7 листопада 2023 року пред'явлення митним органам товарів і транспортних засобів комерційного призначення під час митного оформлення за митними деклараціями, оформленими у звичайному порядку, буде обов'язковим у митному режимі експорту. Інформація у графі 30 митної декларації висвітлюватиме фактичне місцезнаходження товару на момент подання митної декларації. Відповідно до ч. 1 статті 259 Митного кодексу України з 7 листопада 2023 року раніше оформлені митні декларації типу «ЕА» є попередніми митними деклараціями, які містять достатню для імпорту товарів інформацію. При цьому доставлення та пред'явлення товарів митному органу, який подав попередню митну декларацію, є обов'язковими. У разі переміщення товарів у митний режим, обраний декларантом, також необхідно подати додаткову митну декларацію.

Крім того, з 7 листопада 2023 року в частині, що не суперечить вимогам Митного кодексу України, діють:

- 1) порядок здійснення процедур митного оформлення при митному оформленні товарів із застосуванням митної декларації у формі єдиного адміністративного документа;
- 2) порядок заповнення митної декларації у формі єдиного адміністративного документа;
- 3) класифікатор типів декларацій, документів, сертифікатів, дозволів і додаткової інформації [13].

Висновки. Таким чином, підсумовуючи, доцільно відзначити, що в Україні створені більш ліберальні умови для ведення ЗЕД в умовах війни. З огляду на те, в умовах воєнного стану митні органи працюють більш інтенсивно, оскільки мають забезпечити максимально швидке оформлення товарів, у тому числі гуманітарного призначення. Усе це має на меті стимулювати ЗЕД представників українського бізнесу і тим самим створювати позитивний мультиплікаційний ефект на соціально-економічний розвиток України.

Загалом позитивно слід відзначити діяльність Державної митної служби України в умовах воєнного стану. Водночас ефективна митна політика й надалі базуватиметься на вдосконаленні законодавчого та нормативно-правового забезпечення з урахуванням євроінтеграційної орієнтації України, оскільки в умовах повномасштабної війни митна політика має значний вплив на економіку та безпеку країни. Тому запровадження воєнного стану суттєво впливає на економіку країни, а держава докладає максимум зусиль для запобігання та вирішення всіх можливих ситуацій.

Література

1. Скрипник С., Процевят О., Воронова О. Особливості регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-47>
2. Плекан М., Мартинюк В. Особливості обліку та оподаткування експортно-імпортних операцій в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 45. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-30>
3. Мирончук В., Матвеєв М., Голомша Н. Митні процедури забезпечення зовнішньоекономічної діяльності України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-43>
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
5. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
6. Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на митну територію України у період дії воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України; Перелік від 09.03.2022 № 236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2022-%D0%BF#Text>
7. Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо деяких питань виконання глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 15.08.22 № 2510-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2510-20#Text>
8. Конвенція про процедуру спільного транзиту: ЄАВТ, ЄЕС; Конвенція, Міжнародний документ, Зразок [...] від 20.05.1987. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-87#Text

9. Про затвердження Особливостей виконання митних формальностей під час застосування спрощення «процедура випуску за місцезнаходженням» та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України: Мінфін України; Наказ від 29.06.2023 № 355. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1378-23#Text>

10. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо використання митних декларацій та електронної транзитної системи, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту, для здійснення транзиту на умовах цього Кодексу: Закон України від 13.07.2023 № 3229-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3229-20#Text>

11. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо приведення порядку визначення країни походження товару у відповідність із Митним кодексом Європейського Союзу та забезпечення реалізації угод України про вільну торгівлю: Закон України від 14.07.2023 № 3261-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3261-20#n2>

12. Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо уніфікації з європейськими та північноатлантичними стандартами процедур декларування військової техніки та інших товарів: Закон України від 23.08.2023 № 3345-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3345-20#n5>

13. Зміни у законодавстві щодо пред'явлення товарів митному органу. URL: <https://export.gov.ua/news/5044-zmini-u-zakonodavstvi-shchodo-prediyavlennia-tovariv-mitnomu-organu>

References

1. Skrypnyk, S., Protseviat, O. & Voronova, O. (2022), "Peculiarities of regulation of foreign economic activity in the conditions of martial law", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 38, available at <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-47> (Accessed 12.11.2023).

2. Plekan, M. & Martyniuk, V. (2022), “Peculiarities of accounting and taxation of export-import operations in wartime conditions”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 45, available at <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-30> (Accessed 12.11.2023).

3. Myronchuk, V., Matveiev, M. & Holomsha, N. (2022), “Customs procedures for ensuring foreign economic activity of Ukraine in war conditions”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 39, available at <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-43> (Accessed 12.11.2023).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), “Customs Code of Ukraine” available at <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (Accessed 12.11.2023).

5. President of Ukraine (2022), Decree “On the introduction of martial law in Ukraine”, available at <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (Accessed 12.11.2023).

6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022), “Some issues of customs clearance of certain goods imported into the customs territory of Ukraine during the period of martial law”, available at <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2022-%D0%BF#Text> (Accessed 12.11.2023).

7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “On making amendments to the Customs Code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding some issues of implementation of Chapter 5 of Section IV of the Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their member states, on the other hand”, available at <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2510-20#Text> (Accessed 12.11.2023).

8. EAEU & EEC (1987), Convention on the common transit procedure, available at https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-87#Text (Accessed 12.11.2023).

9. The Ministry of Finance of Ukraine (2023), Order “On the approval of the Peculiarities of the implementation of customs formalities during the application of the simplification of the "procedure of release by location" and the introduction of changes to some normative legal acts of the Ministry of Finance of Ukraine”, available at <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1378-23#Text> (Accessed 12.11.2023).

10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2023), The Law of Ukraine “On making changes to the Customs Code of Ukraine regarding the use of customs declarations and the electronic transit system provided for by the Convention on the Common Transit Procedure, for transit under the terms of this Code”, available at <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3229-20#Text> (Accessed 12.11.2023).

11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2023), The Law of Ukraine “On amending the Customs Code of Ukraine to bring the procedure for determining the country of origin of goods into compliance with the Customs Code of the European Union and ensuring the implementation of free trade agreements of Ukraine”, available at <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3261-20#n2> (Accessed 12.11.2023).

12. The Verkhovna Rada of Ukraine (2023), The Law of Ukraine “On amendments to the Customs Code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding unification with European and North Atlantic standards of procedures for declaring military equipment and other goods”, available at <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3345-20#n5> (Accessed 12.11.2023).

13. The action (2023), “Changes in the legislation regarding the presentation of goods to the customs authority”, available at https://export.gov.ua/news/5044-zmini_u_zakonodavstvi_shchodo_prediavlennia_tovariv_mitnomu_organu (Accessed 12.11.2023).

Стаття надійшла до редакції 14.11.2023 р.